

Referat despre perioadele Seleucida, Arsacida si Sassanida - a doua parte

De aceea, invazia partilor (171-138 i.e.n.) va aparea ca un fel de reactie "nationala", iraniana, locala. A treia perioada a istoriei persane incepe odata cu stapinirea partilor si a dinastiei Arsacizilor.

Partii inruditi cu triburile scite din stepele Caspicii si ale Aralului invadau periodic podisul Iranului inca din timpul lui Cyrus II. Prin anul 255 i.e.n. uniunea tribala condusa de Arsace (viitorul fondator al unei dinastii, a Arsacizilor) profita de slabiciunea Seleucizilor in acest timp atacati de romani in Asia Minora ocupand noi teritorii in sudul Iranului. Mithridate I (171-138 i.e.n.) cucereste teritorii intinse, afirmandu-se si ca un bun organizator si legislator. In scurt timp partii ajung sa stapineasca Babilonia si intregul Iran, din Caucaz pana la Golful Persic, si de la Eufrat la Indus.

Seria conflictelor armate cu romanii a inceput in 53 i.e.n., cand ambitiosul triumvir Crassus a pornit o expeditie contra partilor. Dar in desertul sirian cei 40 000 de legionari au fost incercuiti, 20 000 au cazut pe cimpul de lupta, iar 10 000 au fost luati prizonieri; intre ei si Crassus, care s-a sinucis (sau, probabil, a fost decapitat). Octavianus Augustus a cautat ca, mai tirziu, impa ratul Hadrian o intelegere cu partii. Traian a ajuns (in 114 e.n.) pana la Golful Persic, dar a trebuit sa abandoneze tinuturile cucerite. Expeditia lui Septimius Severus (197 e.n.) n-a avut un succes durabil. Caracalla a profanat mormintele regilor arsacizi, dar si el a fost ucis, la Edessa. Ultimul rege part Artaban V i-a invins de doua ori pe romani; imparatul Macrinus a fost obligat sa cumpere pacea, platind o suma mare partilor.

Urmeaza a patra perioada a istoriei persane, perioada dinastiei Sassanide, care a domnit 427 de ani (224-651). Noua dinastie (al carei stramos eponim Sassan fusese mare preot ai tem plului) incepe cu Ardasir, care il invinge si il ucide pe Artaban V, ajungand stapin al intregului regat babilonian si al Mediei. Actiunea sa politica si mili tara avea aspectul unei rascoale nationale persane contra partilor.

Ardasir, a carui mare ambitie era sa restaureze "imperiu mondial" al Ahemenezilor, a creat o armata foarte disciplinata (care in 235 a invins legiunile romane) si o administratie centralizata. A incurajat mestesugurile, a organizat justitia si a pus bazele unei religii de stat autoritare prin adunarea vechilor traditii religioase pana atunci transmise doar pe cale orala in cartea ce va deveni Avesta.

Fiul sau Sapur I (241-272) a fost un mare talent militar; a invins trei mari armate romane, comandate de imparatii Gordianus, Filip Arabul si Valerianus (pe ultimul l-a luat prizonier, impreuna cu 70 000 de legionari). A fost si un rege luminat. A pus sa se traduca multe opere grecesti si indiene de filosofie, astronomie si medicina.